

TAPATURMA
VAKUUTUS
KESKUS

Rakentamisen toimialalla sattuneiden työpaikkatapaturmien määrä kääntyi laskuun

Tapaturmavakuutuskeskuksen analyysi nro 22
21.7.2020

Rakentamisen toimialalla sattuneiden työpaikkatapaturmien määrä kääntyi laskuun

Rakentamisen päätoimialalla sattui palkansaajille vuoden 2019 aikana 14428 työpaikkatapaturmaa. Määrä laski noin 4,5 % edellisvuoteen verrattuna. Työpaikkatapaturmien määrä kääntyi laskuun ensimmäistä kertaa neljään vuoteen. Lasku selittyi suurilta osin rakennustoimialan tuotannon hiipumisella ja osin myös talven poikkeuksellisen leudoilla sääolosuhteilla.

TEKSTI: OTTO VEIJOLA, TVK

Vuonna 2019 rakentaminen työllisti noin 193000 (- 2,6 %) henkilöä, joista noin 9 % oli naisia. Työllisistä palkansaajia oli 77 % ja loput yrittäjiä. Toimialalla tehtyjen työtuntien määrä laski edellisvuodesta 4,7 % [2]. Rakentamisen työvoimasta noin puolet työskentelee erikoisurakoinnissa, noin 40 prosenttia talonrakentamisessa ja loput kymmenisen prosenttia infrarakentamisessa [1].

Rakentamisen päätoimialalla sattui palkansaajille vuoden 2019 aikana 14428 työpaikkatapaturmaa. Määrä laski noin 4,5 % edellisvuoteen verrattuna. Lisäksi vapaaehtoisesti itsensä vakuuttaneille yrittäjille sattui noin 2000 työpaikkatapaturmaa, joka oli 5,4 % vähemmän kuin edellisvuonna. Lukumäärällisesti rakentamisen työpaikkatapaturmien määrä kasvoi tasaisesti vuosina 2015-2018. Vuonna 2019 työpaikkatapaturmien määrä kääntyi laskuun ensimmäistä kertaa neljään vuoteen. Lasku tapaturmien määrässä selittyi suurilta osin rakennustoimialan tuotannon hiipumisella ja osin myös talven poikkeuksellisen leudoilla sääolosuhteilla. Työpaikkatapaturmista 55 % sattui

erikoistuneen rakennustoiminnan, 37,9 % talonrakennuksen ja 7,1 % Maa- ja vesirakentamisen toimialoilla (kts. info-laatikko).

Vuonna 2019 asuntorakentaminen kääntyi laskuun. Rakentamisen tuotannon on kokonaisuudessaan arvioitu vähentyneen 0-2 % vuodesta 2018 ja sen oletetaan vähenevän edelleen 1,5-3,5 % vuonna 2020 [1]. Suomen virallisen tilaston mukaan vuonna 2019 aloitettiin noin 38900 asunnon rakentaminen, mikä oli 13,7 % vähemmän edellisvuoteen verrattuna. Toimitilarakentaminen jatkui kuitenkin edelleen vilkkaana. Korjausrakentamisen trendinomaisen kasvu on viimevuosina hidastunut selvästi aiemmasta. Vuonna 2019 korjausrakentamisen on arvioitu kasvaneen 1,5 % [2].

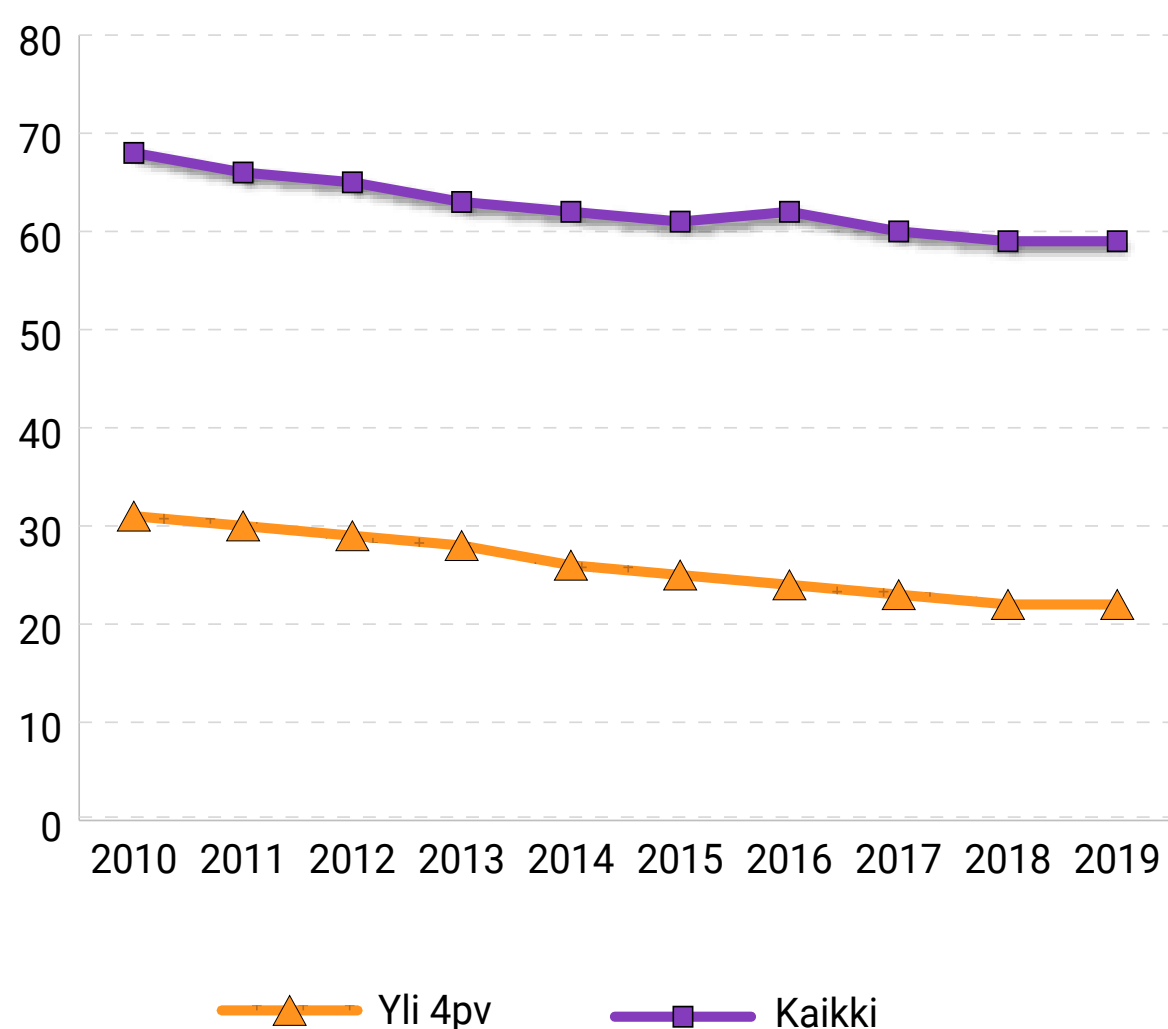
Vuonna 2019 palkansaajien työpaikkatapaturmien taajuus oli rakentamisen päätoimialalla kuitenkin hieman kasvanut ollen 59,8 työpaikkatapaturmaa/miljoona tehtyä työtuntia. Edellisvuonna taajuus oli 59,2. Edellisvuoteen verrattuna työpaikkatapaturmia sattui siis enemmän suhteessa tehtyihin työtunteihin. On kuitenkin huomattava, että muutos on hyvin pieni ja taajuus on laskenut tasaisesti koko 2010-luvun ajan.

TIKKU

Tikku on Tapaturmavakuutuskeskuksen kehittämä tilastosovellus, josta löydät tietoa palkansaajille korvatuista työtapaturmista ja ammattitaupeista. Tikussa voit tutkia tilastoja valitsemillasi tekijöillä.

Päätoimialojen tapaturmataajuutta vertailtaessa on rakentaminen edelleen tapaturma-alttein toimiala. Päätoimialojen tapaturmataajuuksia voit verrata tilastosovellus [Tikussa](#).

[Kuvaaja 1. Palkansaajien työpaikkatapaturmataajuudet \(kaikki ja vähintään 4 päivän työkyvyttömyyteen johtaneet eritelty rakentamisen toimialalla vuosina 2010-2019\)](#)

Rakentamisen päätoimialan työpaikkatapaturmista 56 % (8063) sattui erilaisilla työmailla: 30 % (4269) uudisrakennustyömailla, 12 % (1694) työmailla, joissa purettiin tai kunnostettiin rakennuksia ja 1,2 % (173) kaivoksissa, louhoksissa ja kaivannoissa. 13 % (1927) rakennusalan työpaikkatapaturmista sattui muun tyyppisillä työmailla. Tuotantolaitoksissa, tehtailla ja työpajoilla sattuneiden tapaturmien osuus rakentamisen päätoimialan työpaikkatapaturmista oli 14 % (9091).

Vuonna 2019 rakentamisen päätoimialalla työpaikkatapaturmassa yleisimmin vahingoittuneet kehon osat ovat silmät, selkä, kädet, sormet ja jalat. Työpaikkatapaturmista noin 41 % on yläraajojen vammoja, joista noin puolet on sormitapaturmia.

[1.] Valtiovarainministeriön Rakennusalan suhdanneryhmä (RAKSU) julkaisu Rakentaminen 2019-2020, syksy 2019, Valtiovarainministeriön julkaisuja 2019:63

[2.] Suomen virallinen tilasto: Tilastokeskus tilastotietokanta

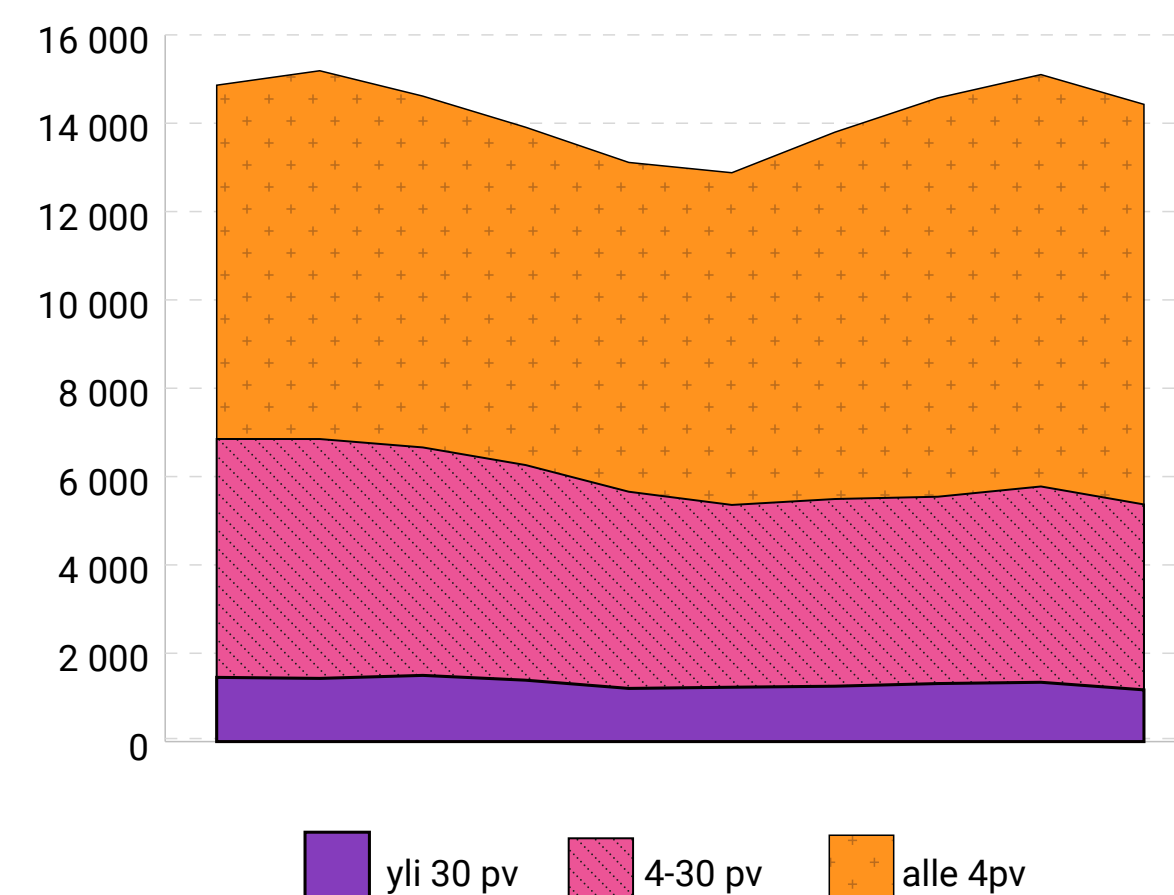
Hieman yli 22 % toimialan tapaturmista on alaraajojen vammoja, joista noin puolet on varpaiden, jalkaterän ja nilkan alueella. Määrällisesti katsottuna vakavat tapaturmat kohdistuvat erityisesti sormiin, mutta myös käden ja olkapään alueelle. Jalkoihin kohdistuneista tapaturmista noin 12 % on vakavuu-deltaan yli 30 päivän työkyvyttömyyteen johtaneita tapauksia. Silmiin kohdistuneista tapaturmista suurin osa on lieviä. Iso osa näistä tapaturmista on silmän puhdistamiseen liittyvää, eikä välttämättä aiheuta työkyvyttömyyspäiviä. Yllä mainitut osuudet yleisimmin vahingoittuneista kehon osista ovat pysyneet lähes muuttumattomina viime vuosien ajan.

Entistä suurempi osa työpaikkatapaturmista aiheuttaa alle 4 päivän työkyvyttömyyden

Ennakkotiedon mukaan vuonna 2019 rakentamisen toimialalla sattuneista työpaikkatapaturmista noin 62,8 % oli lieviä ja aiheutti alle 4 päivän työkyvyttömyyden. Lievien työpaikkatapaturmien osuus on kasvanut tasaisesti muutamia poikkeuksellisia vuosia lukuun ottamatta vuodesta 2005. Vuonna 2005 lievien työpaikkatapaturmien osuus oli 47,5 %. Tämän hyvän kehityksen voidaan indikoivan työturvallisuustason kohentumista, sillä tutkimusten mukaan panostukset työturvallisuuteen vaikuttavat varsinkin korkean riskin toimialoilla erityisesti tapausten vakavuuteen ja vasta myöhemmin lukumääriin.

Vakavia työpaikkatapaturmia (yli 30 päivän työkyvyttömyys) toimialalla sattui ennakkotiedon mukaan vuonna 2019 yhteensä noin 1200 (noin 8 %). Ennakkotiedon mukaan kuolemaan johtaneita työpaikkatapaturmia rakentamisen toimialalla sattui vuonna 2019 viisi (5) tapausta. Näissä työpaikkatapaturmissa kuolleista kolme oli Suomen ja kaksi Viron kansalaisia, joista toinen oli yrittäjä. Neljässä tapauksessa kuolemaan johtaneet vammat aiheutuivat korkealta putoamisen seurauksena ja yhdessä tapauksessa raskaan kappaleen alle jäämisestä.

Kuvaaja 2. Palkansaajien työpaikkatapaturmat vakavuuksittain rakentamisen toimialalla v.2010-2019. *Vuoden 2019 tiedot ovat ennakkotietoja. Erityisesti pitkiin sairauspoissaoloihin ja eläkkeisiin johtaneiden työpaikkatapaturmien osalta tiedot ovat vielä puutteellisia, eivätkä siten vertailukelpoisia aiempiin vuosiin

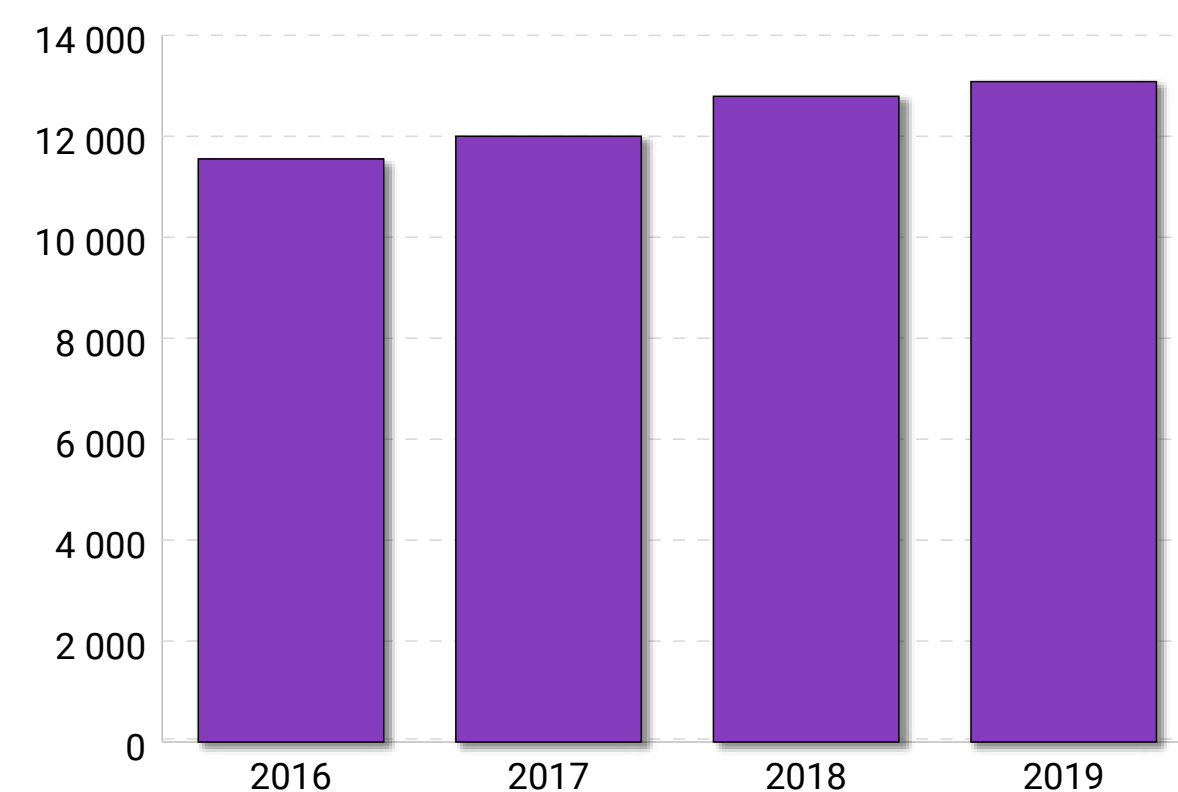

Työpaikkatapaturmien määrä kasvoi rakentamisen ammateissa työvoiman vuokrauksen toimialalla

Viime vuosina myös vuokratyön osuus rakentamisessa on kasvanut alihankinnan lisääntyessä. Vuonna 2019 rakentamisen ammateissa sattui työvoiman vuokrauksen toimialalla yhteensä 1485 (+ 4,1%) työpaikkatapaturmaa. Kolmessa vuodessa lukumäärä on kasvanut yli 52 %.

Vuonna 2019 sattuneista työpaikkatapaturmista lieviä (alle 4päivän työkyvyttömyys) oli 54,5%. Lievien työpaikkatapaturmien osuus oli pienempi, kuin rakentamisen toimialalla, jossa vastaava osuus oli 62,8 %. Henkilöstön vuokrausyrityksen kautta rakennustöihin tulee yleensä nuoria työntekijöitä. Alle 30-vuotiaille sattuneiden työpaikkatapaturmien osuus olikin noin 43 %, kun rakentamisen toimialalla niiden osuus oli 32,5 %.

Kuvaaja 3. Rakennustyömailla sattuneet työpaikkatapaturmat vuosina 2016-2019

Rakennustyömailla sattuneiden työpaikkatapaturmien määrä kasvussa

Rakennustyömailla työskentelee useiden eri yritysten työntekijöitä, joiden pääasiallinen toiminta ei ole rakentamisessa. Näiden yritysten työntekijöille sattuneet työtapaturmat tilastoituivat siis toimialalle, jossa yritys pääasiallisesti toimii. Tapaturmat voidaan kuitenkin rajata rakennustyömailla sattuneisiin työympäristömuuttujaa käyttäen.

Rakennustyömailla sattui vuonna 2019 noin 13100 työpaikkatapaturmaa, joka oli 2,3 % enemmän kuin edellisvuonna. Rakennustyömailla sattuneiden työpaikkatapaturmien lukumäärä on ollut kasvussa vuodesta 2016 lähtien, eli koko sen ajan, kun tiedot työtapaturmien sattumisympäristöstä on kirjattu ylös. Rakennustyömaan työympäristöön luetaan mukaan kaikki rakennustyömaat. Luvut sisältävät siis kaikilla eri toimialoilla työskentelevien palkansaajien työpaikkatapaturmat.

Rakennustyömailla sattuneista työpaikkatapaturmista 61,6 % (8064) sattui rakentamisen toimialoilla toimiville työntekijöille. 7,4 % (973) sattui teollisuuden, 4,5 % (594) kuntasektorin ja 14,2 % (1852) hallinto- ja tukipalvelutoiminnan toimialalla (sisältäen muun muassa työllistämistoiminnan, turvallisuus- ja vartiointipalvelut, sekä kiinteistön- ja maisemanhoidon). Vuokratyöntekijöille sattuneiden työpaikkatapaturmien osuus oli noin 10 % (1289) rakennustyömailla sattuneista työpaikkatapaturmista.

Rakennustyömailla sattuneiden rakentamisen toimialalla toimivien työntekijöiden työpaikkatapaturmien määrä laski 1,3 % ja teollisuuden toimialalla määrä kasvoi 15,5 % edellisvuoteen verrattuna. Kasvua työpaikkatapaturmien määrässä oli myös kuntasektorin 25,3 %, hallinto- ja tukipalvelutoiminnan 5,7 % ja työvoiman vuokrauksen 10,5 % toimialalla.

Rakennustyöntekijöille sattui 59 % (7716), sähkö ja elektroniikka-alan työntekijöille 7 % (914) ja teollisuuden ja rakentamisen avustaville työntekijöille 4,8 % (625) työmailla sattuneista työpaikkatapaturmista. Työpaikkatapaturmien määrä laski rakennustyöntekijöillä 3,1 % ja teollisuuden ja rakentamisen avustavilla työntekijöillä 9 % edellisvuoteen verrattuna. Toisin sanoen rakentamisen ammateissa ja yleensä rakennustyömailla toimivien työntekijöiden työpaikkatapaturmien määrä laski vuodesta 2018. Sähkö- ja elektroniikka-alan työntekijöille rakennustyömailla sattuneiden työpaikkatapaturmien määrä kasvoi 13,1 %.

Työpaikkatapaturmien määrän kasvua rakennustyömailla selittää osin muille kuin rakentamisen ammateissa työskenteleville sattuneet työpaikkatapaturmat. Vuonna 2019 rakennustyömailla sattui asiantuntijoille ja toimistotyöntekijöille 927 työ-

paikkatapaturmaa, mikä oli 47,6 % edemmän kuin edellisvuonna. Terveystieteiden työntekijöille sattui rakennustyömailla 72 työpaikkatapaturmaa, mikä oli kolminkertainen määrä edellisvuoteen verrattuna. Työpaikkatapaturmat lisääntyivät myös kuljetustyöntekijöillä 11,1 % (728) ja siivous ja puhdistustyöntekijöillä 9,6 % (148). Näille ammattiryhmille sattuneista työpaikkatapaturmista 33 % sattui putoamisen, kaatumisen tai liukastumisen seurauksena ja 14,4 % terävään esineeseen astumisen seurauksena. Todennäköisesti työpaikkatapaturmia on sattunut käynnissä olevalla rakennustyömaalla, kun em. alojen työntekijät ovat harjoittaneet omaa ammatiaan alueella. Kyse on siis ns. yhteisen työmaan riskienhallinnan haasteesta. Tilastojen perusteella rakennustyömaan riskien hallinnassa tulisi painottaa työmaalla vierailevien ja sen yhteydessä muita ammatteja harjoittavien

perehdytystä ja opastamista rakennustyömaan vaaroista.

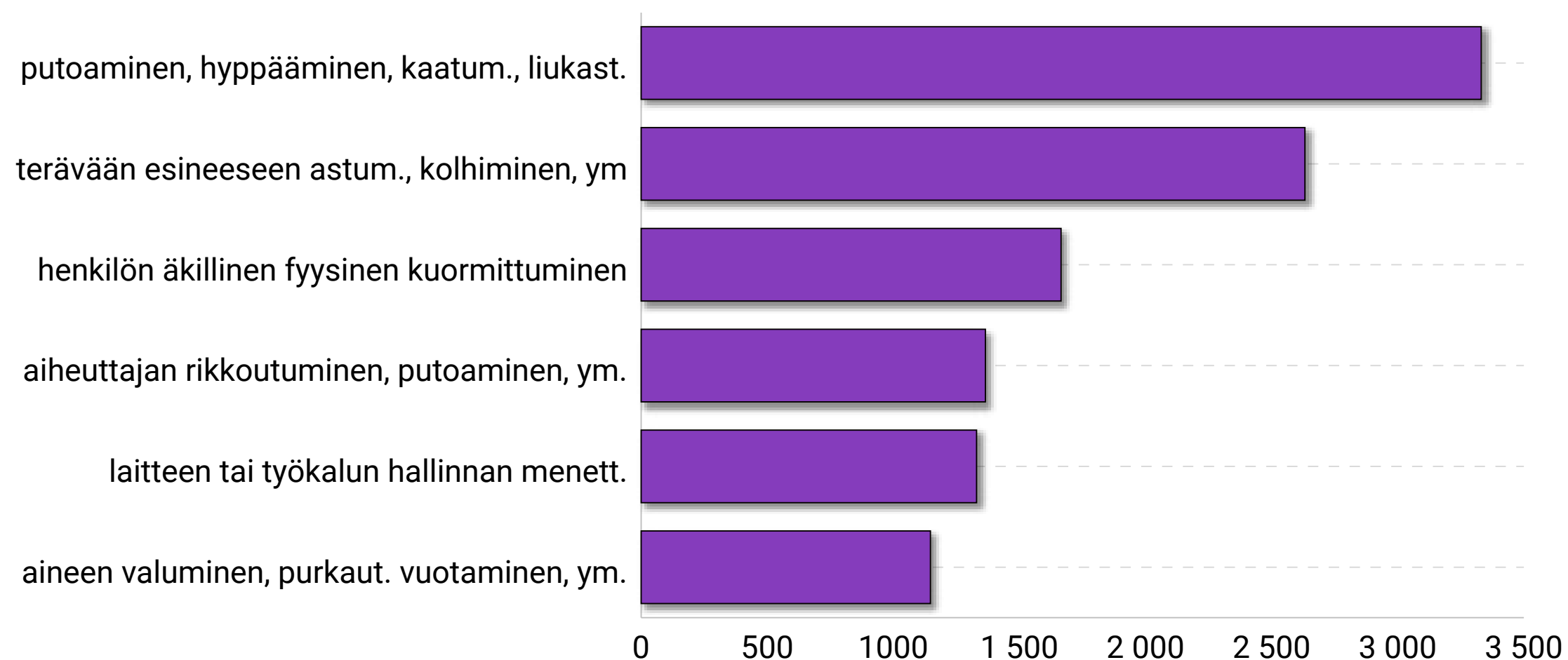
Rakennustyömailla sattuneet työpaikkatapaturmat ovat yleisimmin sattuneet putoamisen, hyppäämisen, kaatumisen tai liukastumisen seurauksena. Niiden seurauksena aiheutui noin 23 % palkansaajille sattuneista työpaikkatapaturmista. Vuodenaikatrendejä tarkasteltaessa sattuu tämän kaltaisia tapaturmia prosentuaalisesti eniten talvikuukausina, jolloin todennäköisyys liukastumiselle on keliolosuhteista johtuen suurempi. Terävään esineeseen astumisen, kolhimisen, ym. seurauksena sattui noin 21 % tapaturmista. Ennakkotiedon mukaan rakennustyömailla vuonna 2019 sattuneista työpaikkatapaturmista noin 60 % oli vakavuudeltaan lieviä ja noin 8,5 % vakavia, jotka johtivat yli 30 päivän työkyvyttömyyteen.

Lisätietoja: Otto Veijola, Tapaturmavakuutuskeskus, TVK
otto.veijola@tvk.fi

Tässä analyysiraportissa esitetään analyysin laatijoiden näkemys aiheesta.

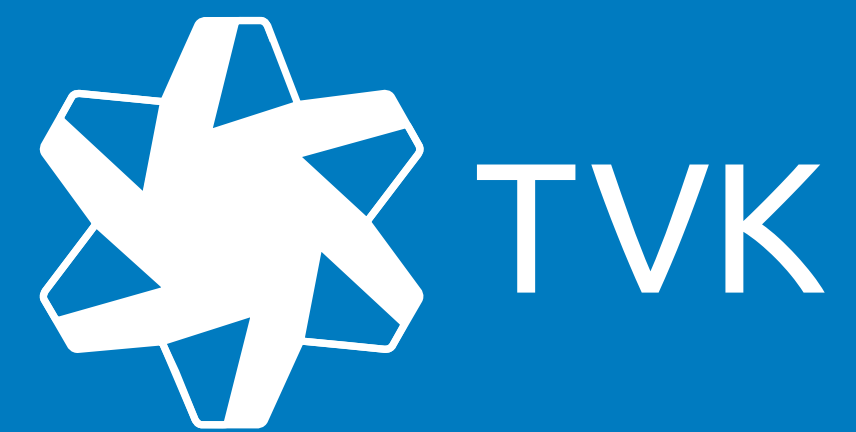
Analyyysi on laadittu heinäkuussa 2020.

Kuvaaja 4. Vuonna 2019 rakennustyömailla yleisimmät tapahtumat eli poikkeamat ennen työpaikkatapaturman sattumista

Tässä tilastokatsauksessa on keskitytty lähinnä rakentamisen päätoimialalla sattuneisiin työpaikkatapaturmiin, koska rakentamisen tarkemmilla toimialaluokituksilla luokkien välillä esiintyy päällekkäisyyksiä. Esimerkiksi katto-työt voidaan suorittaa erikoisurakoitsijan suorittamana, jolloin vahingot kohdistuvat erikoistuneisiin rakennustoimintoihin. Toisaalta samaa tehtävää voi toteuttaa myös talonrakentamisen toimialalla toimivan pääurakoitsijan työntekijä osana rakennusten rakentamista, jolloin vahinko kohdistuu talonrakentamiseen. Rakentamisen päätoimiala jakautuu kolmeen tarkempaan toimialaluokkaan:

- Talonrakentaminen - yleinen rakennusten rakentaminen, mukaan lukien uudiskohteet, korjaus, lisä ja muutostyöt
- Maa- ja vesirakentaminen - yleisesti infrarakentaminen, mukaan lukien teiden ja rautateiden rakentaminen
- Erikoistunut rakennustoiminta - yleisesti rakentamisen yritykset, jotka ovat erikoistuneet tiettyihin rakentamisen tehtäviin. Esimerkiksi: purku-, sähkö-, LVI-, rappaus-, maalaus-, ja lasitustyöt

www.tvk.fi
@Tapvakkeskus

Tapaturmavakuutuskeskus TVK, Itämerenkatu 11-13, 00180 Helsinki